

Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen ohjausryhmä

29.8.2022 klo 9–11.30

Jäsenet

Paikalla	Etunimi	Sukunimi	Nimeävä organisaatio	Oma organisaatio
paikalla	Minna	Abrahamsson-Sipponen	FUN	Oulun yliopisto
este	Janne	Kanner	CSC	CSC
paikalla	Terhi	Kilpi	Tulanet	THL
paikalla	Helena	Laaksonen	Tietoarkisto	Tietoarkisto
paikalla	Leo	Lahti	Tutkijajäsen (Unifi)	Turun yliopisto
paikalla	Hanna	Lahtinen	Arene	Laurea
paikalla	Jyrki	Hakapää	Suomen Akatemia	Suomen Akatemia
este	Minna	Martikainen	Unifi	Vaasan yliopisto
paikalla	Sanna	Marttinen	Tulanet	Tulanet
paikalla	Liisa	Maunuksela	Tulanet	Ruokavirasto
saapui kohdaksi 6	Ossi	Naukkarinen	Unifi	Aalto yliopisto
paikalla	Eeva	Nyrövaara	Unifi	Unifi
paikalla	Emilia	Palonen	TSV	Valtiotieteellinen yhdistys
paikalla	Riikka	Paloniemi	Tutkijajäsen (Tulanet)	SYKE
paikalla	Taina	Pihlajaniemi (PJ)	Unifi	Oulun yliopisto
paikalla	Seliina	Päällysaho	Tutkijajäsen (Arene)	Seinäjoen AMK
paikalla	Juhani	Soini	Arene	Turun AMK
paikalla	Arja	Tuuliniemi	Kansalliskirjasto	Kansalliskirjasto

Läsnä

Ilmari Jauhiainen (TSV), esittelijä
Hanna Lahdenperä (TSV), sihteeri
Pekka Olsbo (JYU, esittelijä kohta 3)
Joonas Nikkanen (CSC, esittelijä kohta 4)
Marita Kari (TSV, esittelijä kohta 4)
Maria Reh binder (Aalto-yliopisto, esittelijä kohta 7)
Jonni Karlsson (TSV)

Asiantuntijaryhmien puheenjohtajat:

Susanna Nykyri (TAU) – aineistojen avoimuus
Mari Riipinen (TY) – toimintakulttuurin avoimuus
Anne Kärki (SAMK) – oppimisen avoimuus
Timo Vilen (Kansalliskirjasto) – julkaisemisen avoimuus

MUISTIO

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

2. Edellisen kokouksen muistio tiedoksi

Liite: [Muistio 31.5.2022](#)

3. Kokooma- ja yksittäisteosten avoimuuden osalinjaus

Osalinjausta ja avoimen kommentoinnin (7.2.–18.3.2022) tuloksia käsiteltiin [ohjausryhmän kokouksessa 30.3.2022](#). Kommenttien ja ohjausryhmän keskustelun perusteella muokattua versiota esitteli linjaustyöryhmän puheenjohtaja Pekka Olsbo (JYU).

- Liite: [Kokooma- ja yksittäisteosten avoimuuden osalinjaus](#)

Linjaustyöryhmää kiitettiin hyvästä työstä ja kehittyneestä linjauksesta. Keskustelussa nousi huoli väljennetystä aikataulusta – todettiin, että organisaatioissa on kyvykkyyttä nopeampaan avoimeen julkaisemiseen siirtymiseen, ja varovainen aikataulu voi antaa vääränlaisen viestin toivotusta kunnianhimoista verrattuna jo valmistuneisiin linjauksiin.

Keskusteltiin myös FinELibin roolista linjauksessa. Valmiita neuvottelumalleja kirjojen avoimuudelle ei ole, ja rahoituksen kohdentamisen taustaa olisi hyvä pohtia laajemmalla pohjalla. Tutkimusorganisaatioiden julkaisupalveluille toivottiin enemmän näkyvyyttä linjauksessa.

Päätös: Työryhmää pyydetään työstämään linjausta niin, että aikataulu on kunnianhimoisempi ja eri organisaatiotyypit tasaisemmin edustettuna koko aikataulussa. Diamond open access -malli ja yliopistoja julkaisijoina tulisi käsitellä tarkemmin, ja rahoituspohjaa tarkentaa. Seuraava versio tuodaan käsittelyyn kokouksessa 12.10.2022.

4. Avoimen tieteen ja tutkimuksen seuranta

Vuoden 2022 seurannan kyselyn vastausaika päättyi 30.6. Marita Kari (TSV) esitteli alustavia tuloksia.

Keskusteltiin alustavista tuloksista ja pohdittiin arviointiskaalan muuttamista, koska moni organisaatio (erityisesti yliopisto) oli päässyt ylimmälle tasolle. Toisaalta esitettiin, että jatkoanalyysissä voi tarkastella, miten korkealle tasolle on päästy ennemmin kuin tiukentaa kriteereitä. Asiaan palataan kun lopulliset tulokset esitellään kokouksessa 12.10.2022.

Todettiin myös, että tuloksista viestittäessä on tärkeää tuoda esiin eroja tasojen sisällä, jotta kehitystarpeet tulevat näkyviksi myös korkeimmilla tasoilla. Seuraavassa kokouksessa esitellään tulosten lisäksi viestintäsuunnitelma.

5. Riskianalyysin loppuraportti

AVOTT-riskianalyysin tekoon osallistuivat asiantuntijaryhmät keväällä 2022. Keskeisimpiä riskejä tunnistettiin kahdeksassa kategoriassa kaikista neljästä asiantuntijaryhmästä. Riskianalyysi on jatkuvasti päivittyvä dokumentti, jota esitteli Ilmari Jauhiainen (TSV)

- Liite: [Riskianalyysitaulukko](#)
- Liite: [Esityksen diat](#)

Keskustelussa todettiin, että rahalliset resurssit eivät näy riskianalyysissä. Ehdotettiin työryhmää avoimuuden rahoittamisen pohtimiseksi. Sihteeristö valmistelee työryhmäesityksen seuraavaan kokoukseen.

6. Kotimaiset tieteelliset kausijulkaisut -työryhmän loppuraportti

Kotimaiset tieteelliset kausijulkaisut avoimesti saataville -työryhmä on laatinut loppuraportin, jossa esitellään kolme vaihtoehtoista yhteisrahoitteista mallia kotimaisten tieteellisten kausijulkaisujen välittömän avoimuuden mahdollistamiseksi. Loppuraportin esitteli Ossi Naukkarinen (Aalto-yliopisto).

Todettiin, että kysymys kotimaisten tieteellisten kausijulkaisujen rahoituksesta on haastava. Keskustelua herätti varsinkin vapaaehtoistyön rooli sekä rahoituksen kohdentaminen, ja pohdittiin, pitäisikö raportissa esittää yksi malli. Todettiin kuitenkin, että raportissa esitetyt mallit eivät ole toisiaan poissulkevia, ja toimijoilla on mahdollisuus toteuttaa niitä samanaikaisesti. Tärkeäksi kysymykseksi nousi myös rahoitusmallin/-mallien vieminen eteenpäin, ja todettiin, että raportti toimii jatkokeskusteluiden fasilitoijana. Sihteeristö julkaisee raportin avointiede.fi -sivustolla ja viestii siitä mahdollisimman laajasti.

7. Tekijänoikeuslain muutokset ja niiden vaikutukset

Tekijänoikeuslain muutos on edennyt eduskuntakäsittelyyn. Maria Reh binder (Aalto-yliopisto) esitteli lain avoimeen tieteeseen liittyviä muutoksia.

Todettiin että tekijänoikeuslain muutokset eivät ole suunnattu avointa tiedettä vastaan, mutta ei myöskään avointa tiedettä edistävästi. Rinnakkaistallennus, digitaalinen opetus ja digitaalinen tutkimus eivät ole esillä tässä versiossa, mutta näihin on tarkoitus palata ja tätä edistetään mm. Unifissa ja Suomen Akatemiassa.

8. Muita asioita

- Keskusteltiin tutkimusaineistojen siirtoa koskevien käytäntöjen yhtenäistämisestä kansallisella tasolla. Tilanpäivityksenä kuultiin, että asia on ollut esillä Unifissa, ja alustavissa keskusteluissa on todettu että ensimmäinen askel tulisi olla esiselvitys, jossa kartoitetaan kenttää ja kysymyksenasettelua. Kysymys edellyttää laajapohjaista kansallista yhteistyötä.
- Tutkimusmenetelmien avoimuuden osalinjaus tulee käsittelyyn 12.10.
- Ohjausryhmän kokoukset 2022:
  - 12.10. klo 9–11.30
  - 12.12. klo 9–11.30

Ohjausryhmän työsuunnitelma syksy 2022:

Kokous	Aihe	Työvaihe	Päätös
Lokakuu	Ohjausryhmän 2023–2024 kokoonpano		x
	Avoimen tieteen ja tutkimuksen seuranta		x
	Tutkimusmenetelmien avoimuuden osalinjaus		(x)
Joulukuu	Uusi ohjausryhmä 2023–2024		